

‘Concept met kansen in het voortgezet onderwijs’

Enkele maanden geleden was Gerrit Heino te gast op het Wartburg College, locatie Marnix te Dordrecht. Hij was uitgenodigd door team 1a, onderbouw havo/vwo. Het doel van zijn komst was dat we kennismaakten met exemplarisch onderwijs, zodat we als team een idee zouden krijgen wat dit soort onderwijs inhoudt en of het bruikbaar is in de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Onderwijs als beleving

Daar zit je dan, in een kring, met in het midden het dagboek van Anne Frank, want dit exemplaar was voor deze kennismaking uitgekozen. Toch apart om even in de rol van leerling te kruipen. Het was voor mij niet de eerste kennismaking met een exemplaar. Een aantal jaren geleden studeerde onze oudste dochter af aan de pabo van *Driestar educatief*. Zij maakte een exemplaar over Marco Polo en ik zorgde voor de kleding en kocht de specerijen die ze nodig had.

De kennismaking met het exemplaar ‘Anne Frank’ maakte mij opnieuw erg enthousiast over deze manier van onderwijs. Ik vind het namelijk heel belangrijk dat leerlingen ‘ervaringen’ opdoen in mijn lessen. Misschien is het inherent aan het vak dat ik geef, Nederlandse taal en letterkunde. Een gedicht bespreken met leerlingen moet een beleving zijn voor hen. Doe je dit alleen vanuit een docerende houding, dan zal er voor een aantal leerlingen weinig te ervaren zijn. Bewezen is dat leerlingen meer opsteken en beleven als ze zelf aan de slag gaan met een gedicht of verhaal. Een rollenspel laat de leerling de gevoelens ervaren van bijvoorbeeld een hoofdpersoon. Het maken van een moodboard (gewoon nederlands= sfeerbord) laat een leerling opeens de essentie van een gedicht zien, zonder dat de docent dat heeft uitgelegd.

Kansen en kanttekeningen

Nog een belangrijk voordeel van exemplarisch onderwijs is het vakoverstijgende karakter. Leerlingen gaan op deze manier een natuurlijke samenhang zien tussen de verschillende vakken. Ik zie ook veel kansen voor het doorgeven van christelijke normen

en waarden. Juist doordat de leerlingen de zaken zelf doordenken kan er op een positieve manier richting gegeven worden vanuit de Bijbel.

Er zijn echter ook een paar kanttekeningen te maken. In het VO wordt over het algemeen gewerkt met een strak rooster. Dat betekent dat een exemplaar zoals dat in het basisonderwijs plaatsvindt niet mogelijk is. Bovendien vereist het van de docent veel vakmanschap en een brede kennis. Daar is natuurlijk niets mis mee. Het zou mijns inziens ons onderwijs ten goede komen.

Een ander probleem is ons publiek. Een leerling in klas 1 of 2 van het VO is echt een andere dan een leerling uit groep 8. Deze leerlingen spreken niet meer zo gemakkelijk en vrij in een groep als basisschoolleerlingen dat doen. Onze leerlingen hebben veel ruimte nodig, hebben vaak moeite zich lang met iets bezig te houden, willen afwisseling. Ik geef gelijk toe dat een exemplaar, wanneer het goed wordt uitgevoerd, aan deze voorwaarden tegemoetkomt; een beginnende puber is echter mondiger dan een leerling uit groep 8. Een docent zou in verband met de orde eerder geneigd kunnen zijn over te stappen op de doceervorm.

Mogelijkheden

Ik zie echter kansen te over voor dit onderwijsconcept binnen het VO. Er zal dan wel aan een aantal randvoorwaarden voldaan moeten worden en docenten zullen zich er goed op moeten voorbereiden. Elementen uit verscheidene exemplaren kunnen mijns inziens ook als losse items binnen de huidige onderwijspraktijk gerealiseerd worden. Bovendien bestaat de mogelijkheid om binnen een project een exemplaar volledig tot zijn recht te laten komen.

De woensdagmiddag in team 1a was voor mij een stimulans om me te laten meenemen in de wereld van een, binnen het VO, geheel nieuw onderwijsconcept. Je beleeft op deze manier nog eens iets!

Rian Vogel is docent Nederlands op het Wartburg College, locatie Marnix te Dordrecht.